

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-112>

УДК 336.22

ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ОПОДАТКУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

EUROPEAN TRENDS AND UKRAINIAN REALITIES OF TAXATION OF BANKING INSTITUTIONS

Ткачик Федір Петровичдоктор економічних наук, доцент,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4783-6919>**Сербін Олексій Володимирович**аспірант,
Західноукраїнський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8358-0643>**Tkachyk Fedir, Serbin Oleksii**

West Ukrainian National University

У статті досліджено актуальні аспекти впливу податкових інструментів на функціонування банківських установ в українській та європейській практиці. Аргументовано, що надмірне податкове навантаження для банківських установ спричинить диверсифікацію ризиків у сфері фінансового забезпечення фізичних та юридичних осіб. Водночас, підвищення податкового навантаження допустиме у тактичних цілях, що підтвердив моніторинг податкового регулювання банківської діяльності в країнах Європейського Союзу. Здійснено практичний моніторинг показників адміністрування податку на прибуток банківських установ до Державного бюджету України та встановлено позитивний тренд у аналізованому періоді, не зважаючи на підвищення рівня їхнього оподаткування. Запропоновано заходи щодо мінімізації податкових ризиків ефективного функціонування банківського сектору в Україні в сучасних реаліях з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу.

Ключові слова: фіскальне адміністрування, монетарна політика, оподаткування, банківські установи, податок на прибуток, бюджетні надходження, фінансові ризики, користувачі платіжних послуг.

The current state of development of the banking system of Ukraine is in a state of crisis. This aspect requires improvement and development of new effective approaches to tax regulation (stimulation) of banking activities, taking into account foreign experience and doctrines of strategic development of the banking sector of Ukraine. In conditions of martial law, the system of taxation of banking institutions should contribute to the receipt of funds to the budget sufficient for the state to perform its functions, as well as stimulate the activities of business entities. The article examines the current aspects of the impact of tax instruments on the functioning of banking institutions in Ukrainian and European practice. The factors that affect the profitability of banking institutions in modern conditions are analyzed. It is stated that excessive tax burden for banking institutions will lead to diversification of risks in the field of financial provision of individuals and legal entities. Based on monitoring of tax regulation of banking activities in the countries of the European Union, it is determined that an increase in the tax burden is permissible for tactical purposes. An effective approach to applying tax rates on the income of banking entities will produce significant fiscal effects, but excessive tax pressure can provoke financial risks for providers and users of payment services. Practical monitoring of the indicators of administration of tax on the income of banking institutions to the State Budget of Ukraine was carried out and a positive trend was established in the analyzed period, despite the increase in the level of their taxation. The effectiveness of tax regulation of banking activities should not provoke the desire to minimize the tax liabilities of banks by hiding financial results. Given such circumstances, it is advisable to constantly monitor the impact of bank taxation on both their financial activities and the activities of the clients they serve. Measures are proposed to minimize tax risks of the functioning of the banking sector in Ukraine in modern realities, taking into account the experience of the European Union countries.

Keywords: fiscal administration, monetary policy, taxation, banking institutions, corporate income tax, budget revenues, financial risks, payment service users.

Постановка проблеми. Розвиток банківського сектору відіграє одну з ключових ролей у стабілізації й піднесенні економіки держави, оскільки саме банківські установи забезпечують оптимальне функціонування інституцій, юридичних та фізичних осіб у взаємодії між собою. Внаслідок загострення світових фінансових криз, постійного зростання потреб людства, протидію загрозам економічній безпеці держави, соціалізації економіки, постає потреба в удосконаленні податкового регулювання банківського бізнесу. На імплементацію нових ефективних податкових стимулів впливає низка факторів, що потребує ґрунтовного дослідження інституційно-правової бази функціонування банківського сектору та формування шляхів покращення оподаткування фінансових результатів банківських установ з урахуванням глобальних фінансових трендів.

Банківські установи у податковій системі держави виконують мультиаспектну роль, оскільки виступають суб'єктами податкових відносин: інтерпретуються як платники податків і сплачують податкові платежі до бюджетів різних ланок. Ефективність функціонування банківського сектору впливає на своєчасне та повноцінне здійснення переказів від платників податків до державного бюджету, а також на стан і якість здійснення валютного та податкового контролю (відбувається внаслідок надання інформації про відкриття рахунків суб'єктами оподаткування, здійснення фінансових операцій, грошових переказів і сплати податків). Важливо констатувати, що банківські установи постають одними з ключових суб'єктів серед інвесторів реального сектору економіки, при цьому збільшуючи кількість платників податків та забезпечуючи додаткові матеріальні блага, що підвищує дохідність бюджетної системи в цілому. Таким чином оптимізація процесів оподаткування банківських установ в сучасних умовах виступає каталізатором забезпечення ефективного розвитку держави, першочергово, за рахунок стимулювання пріоритетних галузей економіки в умовах воєнного та повоєнного стану, залучення перспективних інвесторів, збалансування фінансових потреб юридичних і фізичних осіб, активізації зайнятості в регіонах України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-практичний інтерес до проблематики ефективного оподаткування банківських установ набуває особливого значення для стимулювання економічного прогресу, що підтверджується низкою наукових праць зарубіжних

та українських вчених і практиків. Зокрема роль банківського сектору у забезпеченні соціального-економічного розвитку держави висвітлено в наукових доробках [2; 3; 11; 14].

Проблеми та теоретико-практичні тенденції оподаткування суб'єктів банківського бізнесу в сучасних реаліях висвітлені в публікаціях та інформаційних джерелах [4; 6; 8; 9; 10; 12]. Саме процес оптимізації податкової політики в контексті досягнення паритету фіскальних і економічних ефектів слугуватиме підґрунтям ефективного розвитку банківського сектору в державі, що позитивно відобразиться на її соціально-економічному зростанні.

Водночас, ключові проблеми фіскального характеру, котрі сповільнюють розвиток банківської системи держави, в т. ч. характерні для української моделі, досліджені в працях [1; 5; 7; 14]. Закцентуємо увагу на наступних: спад в економіці, ризиковість глобального банківського простору, фінансові шоки та наслідки кризових явищ (пандемічні стани, збройні конфлікти, кібер-ризиків, форс-мажорні обставини), девальвація гривні, протидія викликам воєнного стану, залежність від рішень урядів зарубіжних країн і програм підтримки міжнародних фінансових організацій, а також недосконалість (нестабільність, непрозорість) податкового регулювання суб'єктів банківського бізнесу тощо.

Ці та інші процеси й фактори призвели до зниження рівня управління та погіршення якості кредитного портфелю більшості державних банківських установ. Через підвищення рівня заборгованостей банківські установи створюють резерви за активними операціями. Однак така практика негативно впливає на рівень капіталізації банків. Незважаючи на реформаторські заходи в сфері оподаткування, які мають позитивний вплив на розвиток банківської діяльності, все одно у банківських установ через прийоми податкового планування з'являються можливості уникати сплати податків й зборів.

На нашу думку, модернізація підходів щодо оподаткування банківських установ, з урахуванням європейських трендів, має бути сфокусована на стимуляційних заходах, що відіграє важливу стабілізуючу роль та відкриває перспективні можливості для розвитку фінансового сектору та держави в цілому.

Постановка завдання. Мета статті – дослідження теоретико-практичних аспектів оподаткування банківських установ в українській та європейській практиці, а також напрацювання рекомендацій щодо покращення

їхнього функціонування в сучасних умовах реалізації державної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобальна фінансова криза, яка спровокувала найсерйознішу рецесію з часів Великої депресії, підкреслила надмірні ризики, які беруть на себе фінансові установи. Подальша допомога, пакети фіскального стимулювання та безпрецедентне пом'якшення монетарної політики, необхідні для запобігання глобальному фінансовому краху, змусили політичних діячів за участі експертів запровадити нові правила реабілітаційного, стабілізаційного та стимулюючого характеру. Вони були сконцентровані на підвищенні стійкості банків до ризиків і посилення безпеки фінансової системи в цілому. Основні заходи включали підвищення вимог до капіталу та ліквідності. Деякі країни Європейського Союзу запровадили регулятивні збори, щоб пом'якшити ризики банків короткострокового фінансування або ризикованих активів, таким чином інтерналізуючи їхній внесок у системний ризик, інші країни ініціювали галузеві податки для фінансових установ, щоб збільшити податкові надходження.

З огляду на це, констатуємо про появу концептуальних основ додаткового банківського оподаткування, оскільки такі країни як Іспанія та Італія, запровадили податки на надприбуток у відповідь на збільшення банківських прибутків у середовищі вищих процентних ставок. Такий підхід в оподаткуванні банківських установ викликав певне занепокоєння щодо потенційного впливу на фінансову стабільність. Оскільки надмірне оподаткування може погіршити здатність банків накопичувати резерви капіталу, фактично послаблюючи їхню стійкість і здатність надавати кредити в економічному середовищі, особливо в періоди глобальних фінансово-економічних потрясінь [2]. Крім того, різновекторний характер цих податків і ризик подвійного оподаткування для банківських установ, що функціонують за кордоном, можуть сприяти фрагментації фінансової системи.

З теоретичної точки зору, банківська діяльність – це «широкий спектр відносин, що передбачає і визначає фінансово-економічну спроможність та потенціал держави: підприємницьку діяльність – самостійну на власний ризик для одержання прибутку; діяльність банків як самостійних суб'єктів господарювання; владно-організаційну діяльність Національного банку України як центрального банку держави – особливого органу держав-

ного управління, наділеного державою владними повноваженнями і винятковими функціями у сфері грошового обігу» [7, с. 102].

Необхідно зауважити, що в українській практиці банківські установи є особливими учасниками податкових відносин, оскільки вони виступають як платниками податку, так і податковими агентами. В першому разі банківські установи зобов'язані нараховувати та сплачувати податки до бюджету і цільових фондів, які встановлені податковим законодавством (податок на прибуток, плата за землю, ПДВ за деякими видами операцій, державне мито, ПДФО, єдиний соціальний внесок тощо). З іншої сторони – банківські установи зобов'язані нараховувати і сплачувати податки від імені і за рахунок інших суб'єктів оподаткування, ведення податкового обліку, надання звітності органам Державної податкової служби України. До того ж вони несуть відповідальність за недотримання податкового законодавства (наприклад, за несплату податку на доходи фізичних осіб, єдиного соціального внеску із заробітної плати працівників, заниження бази оподаткування податком на прибуток тощо) [13, с. 83].

В українському науковому колі виділяють два підходи оподаткування банківських установ: 1) банки мають оподатковуватися за вищою ставкою, ніж інші суб'єкти господарювання (оскільки, банківські установи постають фінансовими посередниками, котрі не створюють видимих матеріальних благ, тобто вони мають надприбуток); 2) банки виступають у ролі генератора фінансової активності та створюють баланс фінансових потоків країни [9], тому заслуговують на прийняття помірних правил оподаткування.

На наш погляд, методологічний підхід в оподаткуванні банківських установ має бути логічно взаємопов'язаним з практикою податкового контролю, аналізу й моніторингу податкового потенціалу банків, що сприятиме гармонізації інтересів держави та учасників податкових відносин на ринку банківських послуг. Підвищення податкового навантаження для банківських установ допустиме у короткострокових цілях, оскільки в інакшому випадку продукуватиме фіскальні дисбаланси та ризики.

Європейський досвід свідчить, що на тлі тимчасово високих банківських прибутків майже половина країн ЄС (12 із 27) починаючи з 2023 року запровадили нові правила оподаткування банківських установ, іманентною ознакою яких є неоднорідність застосу-

вання податкових ставок та інших елементів податку. Ключовим виміром неоднорідності є податкова база. Можливі податкові бази включають банківські зобов'язання або активи; прибуток банку або надприбуток; чистий процентний дохід (NII) банку або надмірний NII; або чистий дохід банку (сума NII і непроцентного доходу); або надлишковий чистий дохід. Іншими параметрами неоднорідності є податкові ставки, терміни оподаткування та відповідний загальний податок з банківських операцій (який відповідає фіскальному доходу для уряду).

Звертаючи увагу на обтяжливість нових банківських податків у країнах ЄС, доцільно розглядати податок (на річній основі) як відсоток RWA банку (активів, зважених на певний коефіцієнт ризику фінансової неспроможності), що арифметично відповідає впливу відсоткових ставок на показники банківського капіталу [2].

На основі моніторингу методичних підходів щодо модернізації процедур оподаткування банківських установ у країнах ЄС встановлено, що три країни запровадили податки на акції (банківські пасиви або банківські активи), а саме:

1) Бельгія – підвищення податку на певні банківські зобов'язання до 0,17% з попередніх 0,13% (в основному депозити, що становить приблизно 2/3 загальних зобов'язань бельгійських банків). Завдяки такому заходу уряд Бельгії прогнозує щорічне акумулювання 150 мільйонів євро податкових надходжень;

2) Нідерланди – зростання ставки податку з банківських установ до 0,06% на короткострокові фінансові зобов'язання (терміном до 1 року) і 0,03% на довгострокові зобов'язання (терміном більше 1 року), порівняно з попередніми ставками податків у розмірі 0,04% і 0,02% відповідно. Зобов'язання у формі депозитів та власного капіталу виключаються з оподаткування. Уряд Нідерландів очікує щороку акумулювати 150 мільйонів євро податкових надходжень за результатами таких ініціативних заходів;

3) Словенія – запровадження податку у розмірі 0,2% банківських активів. Щоб гарантувати, що податок не стане надто обтяжливим для банків, його обмеження становить 30% прибутку банків до оподаткування (хоча це обмеження не є обов'язковим для банківської системи в сукупності та не було обов'язковим протягом останніх 10 років). Податок встановлено терміном на 5 років, він призначений для фінансування заходів з відновлення після

великої повені в серпні 2023 року. У Словенії прогнозується зростання податкових надходжень у еквіваленті 100 мільйонів євро щороку.

Специфічною рисою нових правил оподаткування банківських установ у бельгійській та нідерландській практиці є те, що надходження податків є несуттєвими з точки зору фіскальної ефективності, однак вони справляються на постійній основі та є стабільним і перспективним джерелом фінансових ресурсів бюджету.

Огляд науково-методичних підходів оподаткування банківських установ податком на прибуток в Балтійських країнах засвідчив, що в Естонії ставка даного податку становила 20% у 2024 році та зазнала певних змін у 2025 році – 22%. В Латвії прибутки банків повністю оподатковуються податком на прибуток за ставкою 20%, тоді як нерозподілені прибутки компаній, як правило, не оподатковуються. Крім того, Латвія запровадила на 2024 рік одноразову «комісію за захист іпотечних позичальників» (MBPF) у розмірі 0,5% від вартості непогашених іпотечних кредитів, призначену для підтримки іпотечних позичальників, що сплачується, якщо банк добровільно не знизить процентну ставку за іпотекою на 50%. У Литві у 2023–2024 рр. встановлено 60% податку на «надлишковий» NII, перевищення якого визначається як різниця середнього NII за 2018–2022 роки на 50% [6].

Уряд Чехії запровадив на 3 роки (2023–2025) податок у розмірі 60% на «надприбуток» банків. Надприбуток визначається як перевищення середнього прибутку за 2018–2021 роки. В результаті таких дій Чехія очікує отримувати 600 мільйонів євро. Словаччина запровадила банківський додатковий збір до податку на прибуток громадян: 30% у 2024 році, щороку знижуючись на 5 процентних пунктів, щоб досягти 15% у 2027 році, і все це на додаток до стандартного податку на прибуток у розмірі 15%.

В Україні податок на прибуток банківських установ справляється за загальними нормами оподаткування прибутку підприємств і організацій з урахуванням особливостей, зумовлених специфікою джерел отримання банківського прибутку. Розрахунок об'єкта оподаткування банківських установ має свою специфіку, що зумовлено особливостями діяльності банків. Погоджуємося, що «на практиці податок на прибуток фактично стягується не з реального фінансового результату банку, а з певного умовного показника, який

розраховується за методикою, визначеною Податковим кодексом України» [11, с. 212].

Проблемним аспектом обліку і оподаткування банківської діяльності є формування резервів. За своєю суттю банківські резерви – це «кошти банків та інших кредитних установ, які вони зобов'язані зберігати у центральному банку для забезпечення деяких своїх операцій згідно з нормами обов'язкових резервів; частина банківського капіталу, що призначена для компенсації кредитів, погашення яких ставиться під сумнів» [12, с. 30].

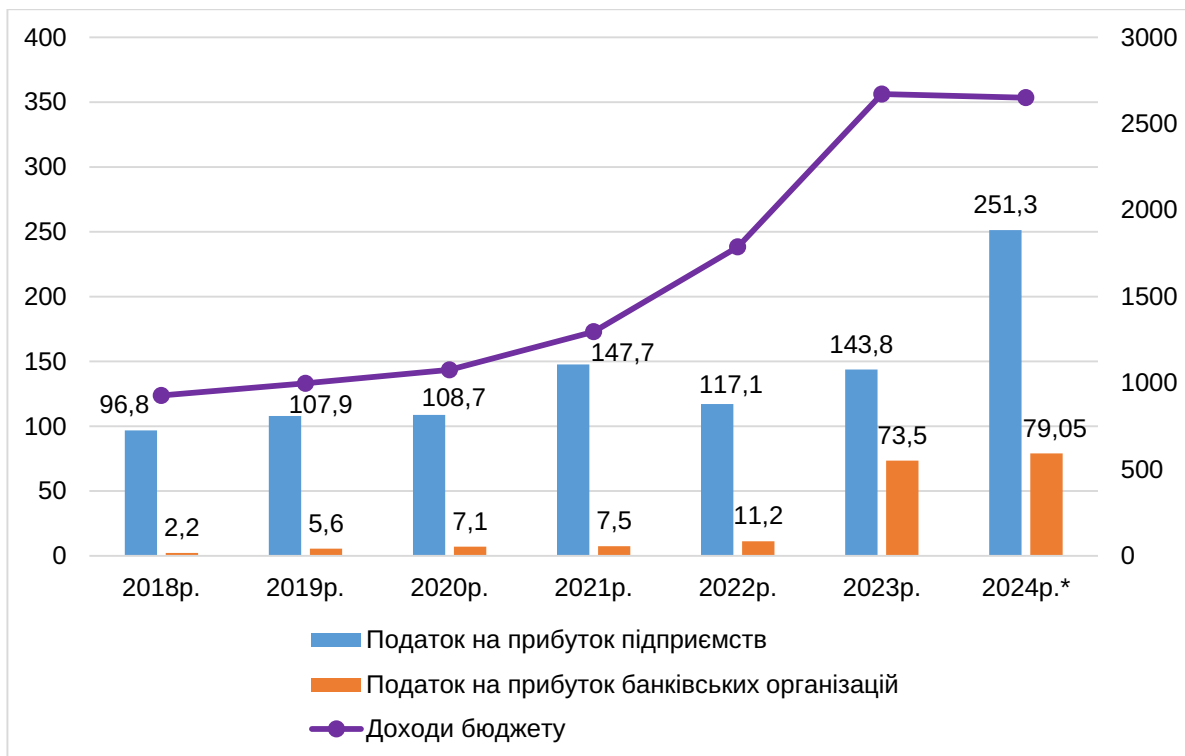
Відповідно до «Перехідних положень» Податкового кодексу України за результатами податкового (звітного) 2024 року базова (основна) ставка податку на прибуток підприємств для цілей оподаткування прибутку банків становить 50% [10]. Відповідно до Закону України від 10 жовтня 2024 року № 4015 з 01 січня 2025 року для оподаткування фінансових установ (крім страхових компаній), застосовується базова (основна) ставка податку на прибуток у розмірі 25% [13, с. 82].

Такі трансформації пов'язані безпосередньо з фіскальними викликами внаслідок забезпечення оборони й захисту України, оптимізація монетарної політики, а також стабілізації

циклічної динаміки функціонування банківських установ. Однак, підвищення ставок прибуткового податку для фінансових установ повинно відповідати ключовим принципам Європейського Союзу, мати тимчасовий або спадаючий характер за одночасного якісного контролю й моніторингових дій. Це сприятиме активізації банківських послуг (першочергово щодо кредитування), ефективному функціонуванню банківського сектору, а також зростанні економіки держави в цілому.

Емпіричний підхід засвідчив стабільну зростаючу динаміку надходжень податку на прибуток банківських установ у 2018-2024 рр. з інтенсивним збільшенням в 6,6 рази у 2023 році, в цей час надходження від податку на прибуток підприємств зросли в 1,23 рази, а загальні бюджетні надходження – в 1,5 рази (рис. 1).

Відзначимо, що за 11 місяців 2024 року українські банки сплатили 44,52 млрд грн податку на прибуток, що в 1,7 рази більше, ніж за аналогічний період 2023 року. Це свідчить про значне зростання прибутковості банківського сектору, незважаючи на підвищену ставку оподаткування [8]. Зниження ставки податку на прибуток у 2025 році може сприяти

*Інформація за станом на 01.10.2024 р.

Рис. 1. Динаміка показників надходжень податку на прибуток підприємств та банківських установ до Державного бюджету України, млрд грн

Джерело: сформовано на основі [8]

подальшому зростанню прибутковості банків та їхньої ролі в економічному відновленні країни. У 2025 році банківський сектор України продовжить адаптуватися до викликів воєнного часу, зосереджуючись на цифровізації, стійкості та розширенні послуг для клієнтів.

Серед ключових ризиків для банківських установ у 2025 році виділятимуться такі як високе податкове навантаження, можливі ймовірності загострення бойових дій, обмеження на кредитні ставки та енергетична нестабільність. Тим не менше, у поточному році українські банки намагатимуться балансувати між впровадженням інновацій та забезпеченням фінансової стійкості, підтримуючи економіку країни в складних умовах.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на ризикові фактори та їхні наслідки для ефективного функціонування банківського сектору у глобальному європейському вимірі. Першочергово слід зацентрувати увагу на тому, що за наслідками дій щодо підвищення податкових ставок для банківських установ, ставки за кредитами збільшуються, а обсяги кредитів зменшуються. Такий аспект призводить до зменшення корпоративних інвестицій і пригнічує діяльність банків на фінансовому ринку, включаючи міжбанківське кредитування та розвиток банківських послуг. Вплив податків на прийняття банківських ризиків є неоднозначним: деякі дослідження свідчать про те, що податки можуть зменшити ризики, тоді як інші надають докази збільшення ризиків банків [1].

Необґрунтоване (надмірне) оподаткування банківських установ може призвести до зниження процентних ставок і підвищення комісії для вкладників. Фактично податкове навантаження буде відчутнім для домогосподарств, оскільки їхній попит на банківські послуги менш чутливий до ціни порівняно з іншими клієнтами банків. Ці наслідки можуть бути особливо помітними на концентрованих ринках, де банки мають більше можливостей перекладати вищі витрати на клієнтів. Однак у випадках, коли оподатковуються зобов'язання банків, за винятком депозитів, ставки за депозитами можуть, навпаки, зрости, оскільки фінансування депозитів стає відносно привабливішим для банків [5, с. 680].

Підвищення ставок податків для банківських установ може також здійснити негативний вплив на рішення акціонерів банків, що може викликати критичну реакцію фондового ринку та призвести до втрат ринкової вар-

тості банків. Ці наслідки необхідно ретельно розглянути в ЄС, де співвідношення ціни та балансу вже є низьким і може перешкоджати доступу банків до ринків фінансування акцій [4, с. 651].

Цілком логічно зазначити, що зменшення податкового навантаження для банківських установ повинно спонукати до поведінки управління доходами в період, пов'язаний із змінами, а саме, збитки мають бути перенесені для їх використання до зменшення податкового навантаження, а прибутки мають бути відкладені на періоди після зменшення податкового тиску [14].

Що стосується масштабу оцінених коригувань, спричинених податковими реформами, зазначимо, що у перспективі різні групи банків реагуватимуть по-різному. По-перше, банки, які стикаються з вищими ефективними податковими ставками, повинні реагувати рішучіше, оскільки податки мають відігравати більш значну роль у процесах оптимізації вартості. По-друге, банки, які мають більшу свободу дій щодо свого капіталу, також повинні реагувати рішучіше та бути менш обмеженими нормативними вимогами до мінімального капіталу [3, с. 592].

Ставки податків сильніше впливають на леверидж менших банків, ніж на леверидж великих банків. Причиною помірної чутливості великих банків може бути менший вплив податкових ставок через можливість використовувати складні міжнародні схеми податкового планування.

Висновки. Для покращення системи оподаткування банківських установ потрібно активізувати стимулюючу функцію податкового регулювання. Саме завдяки їй створюються необхідні макроекономічні умови, котрі сприятимуть формуванню стабільності банківської системи, у перспективі вона стане ефективним інструментом інвестиційного прогресу та зростання економіки держави. Податкове регулювання банківських установ не повинно впливати на рівень фінансової стійкості.

Оригінальним та дієвим вважаємо імплементацію в банківський сектор податкового комплаєнсу як сукупності мотивів і стимулів комерційних банків, що спонукають їх дотримуватися норм податкового законодавства, що надасть змогу мінімізувати ризики порушень правил оподаткування фінансових установ, допомогти суб'єктам банківського бізнесу уникнути суттєвих і частих помилок у майбутньому, максимально оптимізувати процедури

подання звітності та механізм сплати податків, спільно вирішувати проблеми й протидіяти фіскальним ризикам в період воєнного стану в Україні.

Також для удосконалення оподаткування банківських установ необхідно визначити оптимальний рівень їх податкового навантаження. Наприклад, податкове навантаження з податку на прибуток у фінансовому результаті банківської установи визначається відношенням розміру сплаченого податку на прибуток до різниці між доходами і витратами. З ініціативи держави має бути створена модель завдяки якій банки зможуть оцінити ефективність дій податкового менеджменту, а держава буде бачити та відслідковувати, котрим банківським установам потрібний вищий рівень податкового регулювання та контролю. Ця модель дасть змогу знайти баланс між

потребами держави та банківськими установами, як платниками податків.

З точки зору компромісів у модернізації системи оподаткування банківських установ у європейській практиці, зазначимо, що податки на активи чи зобов'язання пропонують відносно стабільні фіскальні надходження, а також підтримують банківські стимули для економічно ефективних інвестицій. У той же час податки на прибуток, чистий дохід або чистий процентний дохід є менш обтяжливими для банків під час економічного спаду (особливо податок на прибуток, оскільки він віднімає резерви під збитки за кредитами з податкової бази); податки на чистий прибуток зберігають банківські стимули для економічно ефективних інвестицій; і всі ці три податки можуть стимулювати перенесення облікових ставок на депозити, за інших рівних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bellucci, A., Fatica, S., Heynderickx, W., Kvedaras, V. & Pagano, A. Liability taxes, risk, and the cost of banking crises. *Journal of Corporate Finance*. 2023. № 79. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0929119923000366>
2. Borsuk, M., Przeworska, J., Saunders, A., & Serwa, D. The macroeconomic costs of the bank tax. *Journal of Financial Stability*. 2023. № 72. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1572308924000470?via%3Dihub>
3. Gropp, R. & Heider, F. The Determinants of Bank Capital Structure. *European Finance Review*. 2009. № 14 (4), 587–622. <https://doi.org/10.1093/rof/rfp030>
4. Hemmelgarn, Th. & Teichmann, D. Tax Reforms and the Capital Structure of Banks. *International Tax and Public Finance*. 2014. № 21, 645–693. <https://doi.org/10.1007/s10797-014-9321-4>
5. Kogler, M. On the incidence of bank levies: theory and evidence. *International Tax and Public Finance*. 2018. № 26 (4), 677–718. <https://doi.org/10.1007/s10797-018-9526-z>
6. Maneely, M. & Ratnovski, L. Bank Profits and Bank Taxes in the EU Prepared. *International Monetary Fund*. Working Paper No. 2024/143. <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/001/2024/143/001.2024.issue-143-en.xml?cid=551126-com-dsp-crossref>
7. Давидкова, Н. М. Концептуальні основи визначення податкових ризиків в діяльності банку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 9. Ч. 2. С. 100–103.
8. Державний веб-портал бюджету для громадян. Доходи. <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes> (дата звернення: 10.01.2025).
9. Кміть, В. М., Савоцька, М. Я. Напрями вдосконалення системи оподаткування діяльності банківських установ. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/33-2018/16.pdf>
10. Податковий кодекс України № 2755-IV від 02 грудня 2010 р. Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 10.01.2025).
11. Правдюк, М. В. Оподаткування банківської діяльності. *Наука і техніка*. 2023. № 9 (23). С. 207–220. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-207-220](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-207-220)
12. Старостенко, Г. Г., Мацелюх, Н. П., Сурженко, А. В. Світовий досвід та вітчизняна практика оподаткування банківської діяльності. *Економіка та держава*. 2015. № 5. С. 28–32.
13. Чік, М. Ю., Бойко, Р. В. Особливості оподаткування та банківського регулювання операцій у зовнішньоекономічній діяльності в умовах воєнного стану. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. № 3. С. 81–88. <https://doi.org/10.33271/ebdut/87.081>
14. Шевченко, Л. Я., Куліш, А. В. Оподаткування банківської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2020. Вип. 22. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/120>

REFERENCES:

1. Bellucci, A., Fatica, S., Heynderickx, W., Kvedaras, V. & Pagano, A. (2023). Liability taxes, risk, and the cost of banking crises. *Journal of Corporate Finance*, 79. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0929119923000366>
2. Borsuk, M., Przeworska, J., Saunders, A., & Serwa, D. (2024). The macroeconomic costs of the bank tax. *Journal of Financial Stability*, 72. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1572308924000470?via%3Dihub>
3. Gropp, R. & Heider, F. (2009). The Determinants of Bank Capital Structure. *European Finance Review*, 14 (4), 587–622. <https://doi.org/10.1093/rof/rfp030>
4. Hemmelgarn, Th. & Teichmann, D. (2014). Tax Reforms and the Capital Structure of Banks. *International Tax and Public Finance*, 21, 645–693. <https://doi.org/10.1007/s10797-014-9321-4>
5. Kogler, M. (2018). On the incidence of bank levies: theory and evidence. *International Tax and Public Finance*, 26 (4), 677–718. <https://doi.org/10.1007/s10797-018-9526-z>
6. Maneely, M. & Ratnovski, L. (2024). Bank Profits and Bank Taxes in the EU Prepared. *International Monetary Fund*. Working Paper No. 2024/143. <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/001/2024/143/001.2024.issue-143-en.xml?cid=551126-com-dsp-crossref>
7. Davydkova, N. M. (2014). Kontseptualni osnovy vyznachennia podatkovykh ryzykiv v diialnosti banku [Conceptual foundations of determining tax risks in bank activities]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*. 9, 2. 100–103 [in Ukrainian].
8. Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian [State budget web portal for citizens]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes> [in Ukrainian].
9. Kmit, V. M., Savotska, M. Ya. (2018). Napriamy vdoskonalennia systemy opodatkovannia diialnosti bankivskykh ustanov [Directions for improving the system of taxation of banking institutions]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Available at: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/33-2018/16.pdf> [in Ukrainian].
10. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. Zakon Ukrainy No 2755-VI vid 02.12.2010 r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].
11. Pravdiuk, M. V. (2023). Opodatkuvannia bankivskoi diialnosti [Taxation of banking activities]. *Nauka i tekhnika*, 9 (23), 207–220 [in Ukrainian].
12. Starostenko, H. H., Matseliukh, N. P., Surzhenko, A. V. (2015). Svitovyi dosvid ta vitchyzniana praktyka opodatkovannia bankivskoi diialnosti [World experience and domestic practice of taxation of banking activities]. *Ekonomika ta derzhava*, 5, 28–32 [in Ukrainian].
13. Chik, M. Yu., Boiko, R. V. (2024). Osoblyvosti opodatkovannia ta bankivskoho rehuliuвання operatsii u zovnishnoekonomichnii diialnosti v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of taxation and banking regulation of operations in foreign economic activity under martial law]. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*, 3, 81–88. [in Ukrainian].
14. Shevchenko, L. Ya., Kulish, A. V. (2020). Opodatkuvannia bankivskoi diialnosti v Ukraini ta osnovni napriamy yoho vdoskonalennia [Taxation of banking activity in Ukraine and the main directions of its improvement]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 22. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/120> [in Ukrainian].